

ЛЕКЦІЯ № 9

Тема: 2.5 Культурозміни у спорудах закритого ґрунту.

Мета: Ознайомити з культурозмінами у спорудах закритого ґрунту.

Виховати пильність, допитливість.

Сприяти розвитку самостійності мислення.

Тип заняття: Лекція з елементами бесіди.

Міжпредметні зв'язки: Землеробство і ґрунтознавство.

Обладнання: -

1. Поняття про культурозміни. Значення і призначення.
2. Принципи і методи побудови культурозмін. Основні схеми культурозмін.

1. В овочівництві закритого ґрунту для раціонального використання площі парників і терлиць складають культуру – і рамо зміну.

Культуро – і рамозміна в закритому ґрунті – це найбільш раціональне, агрономічне обґрунтоване чергування культур на одній площі протягом року. Основним завданням культури – і рамо зміни є одержання максимальної кількості товарної продукції (розсади, овочів) з одиниці площі у несезонний період і в оптимальні строки.

При складанні культури – і рамо зміни беруть до уваги планові завдання господарства щодо вирощування розсади для закритого і відкритого ґрунту, товарної овочевої продукції по строках надходження і в асортименті, конструкції теплиць і організаційно – технічне оснащення споруд.

Велике значення має правильний вибір культивацийних споруд для вирощування певного виду культур і продукції. Так, зимові засклені теплиці непридатні для вирощування добре загартованої розсади для відкритого ґрунту. У парниках у ранньовесняний період не вирощують високорослих сортів помідорів. Недоцільно у плівкових терлицях вирощувати розсаду пізньої капусти, бо її можна мати в розсадниках відкритого ґрунту. Все це свідчить про те, що для кожної культури відповідно до її біологічних особливостей слід добирати найбільш економічне вигідну форму закритого ґрунту.

При складанні культурозмін обов'язково передбачають ремонтні роботи, заміну та дезінфекцію ґрунту, профілактичні заходи боротьби проти

шкідників і хвороб, а також розширення асортименту овочевих культур для вирощування їх в закритому ґрунті.

Основним кліматичним фактором, що визначає строки вирощування, асортимент овочевих культур, надходження раннього і загального врожаю у кожній зоні, є сонячна інсоляція. Враховуючі середньобагаторічну кількість ФАР, яка потрібна для вирощування огірків і помідорів. Визначають оптимальні строки садіння цих культур у конкретній зоні і найраціональніший тип культурозміни.

У закритому ґрунті найдоцільніше вирощувати на продукт культуру огірка і помідора. Під ці культури відводять основні площі, тому що на їх плоди рано навесні великий попит у населення.

Культурозміни починають складати з визначення строку вирощування основної культури (інші розміщують до і після неї). При цьому враховують потребу в розсаді (з урахуванням страхового фонду 10 – 15%) і строки її висаджування. Потреба в розсаді в товарних парниково – тепличних господарствах визначається площею розсадних культур у відкритому і закритому ґрунті, а в розсадних комплексах – площею розсадних культур відкритого ґрунту зони обслуговування. Потім визначають строки вирощування основних овочевих культур (огірків, помідорів, рідше – перцю, цвітної капусти, головчастого салату), ущільнювачів (пекінської капусти, редиски тощо), приставних культур (селери, петрушки), вигоночних (цибулі на перо, щавлю, ревеню, петрушки, селери), столових буряків, посівної зелені (шпинату, петрушки, кропу, селери). При цьому беруть до уваги також можливість використання коридорів і під стелажних просторів для вигонки зелені (цибулі, петрушки, селери, ревеню, щавлю) з тим, щоб максимально використати кожний метр площі споруди. Враховують також площу між тепличного простору та припарникових ділянок для вирощування ранньої продукції.

Ремонт і дезінфекцію теплиць та парників передбачають на той період, коли площі найменше зайняті культурами.

Завершальним етапом розроблення культури – і рамоzmіни є подекадний або потижневий графік виробництва товарної овочевої продукції протягом року.

Культуро – і рама зміни у великих теплично – парникових господарствах найдоцільніше складати по виробничих підрозділах (відділеннях, комбінатах, бригадах), а в малих – по кожній теплиці.

Від складання культури – і рамоzmін залежить ефективність використання споруд закритого ґрунту.

Культуросміна для овочевих теплиць

Культура , вид робіт	Дата		
	Сівби, висаджування	Збирання врожаю, проведення робіт	
		Початок	Кінець
Зимові засклені теплиці			
	1 варіант		
Огірки	15.12 – 05.01	0.1.02	15.07
Ремонт, дезінфекція	-	10 – 15.07	25.07 – 0.1.08
Помідори	25.07 – 0.1.08	20.10	10.12
Ремонт, дезінфекція	-	0.1 – 10.12	15.12 – 05.01
	2 варіант		
Помідори	05 – 15.01	30.03	10.08
Ремонт, дезінфекція	-	01 – 10.08	15 – 25.08
Огірки	15 – 25.08	15.09	10.12
Ремонт, дезінфекція	-	01 – 10.12	05 – 15.01
Плівкові терлиці з обігрівом повітря і ґрунту			
	1 варіант		
Огірки	15 – 28.02	20.03	25.07
Ремонт, дезінфекція	-	15 – 25.07	01 – 05.08
Помідори	01 – 05.08	01.10	20.11
Зеленні (вигоночні)	15 – 20.11	15.12	15.01
Ремонт, дезінфекція	-	05 – 15.01	15 – 28.02
	2 варіант		
Помідори	20 – 28.02	25.04	20.11
Зеленні (вигоночні)	15 – 25.11	15.12	30.12
Ремонт, дезінфекція	-	15 – 30.12	20 – 28.02

Плівкові теплиці з обігрівом повітря			
	1 варіант		
Зеленні (вигоночні)	20.10 – 10.11	20.11	10.02
Ремонт, дезінфекція	-	05 – 15.01	15 – 28.02
Огірки	15 – 25.03	20.04	15.08
Ремонт, дезінфекція	-	10 – 15.08	20 – 25.08
Зеленні (вигоночні)	20 – 25.08	20.10	10.11
	2 варіант		
Зеленні (вигоночні)	01 – 15.01	01.02	25.03
Помідори	10 – 25.03	15.05	20.11
Ремонт, дезінфекція	-	10 – 30.11	01 – 15.01
Плівкові теплиці на сонячному обігріві			
	1 варіант		
Огірки	15 – 25.04	15.05	30.08
	2 варіант		
Помідори	15 – 25.04	15.06	15.10

- Література:** 1. Барабаш О. Ю. Овочівництво .- К., 1994. стор. 131 – 137.
2. Гіль Л.С., Пашковський А.І., Суліма Л.Т. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. Частина 1 закритий ґрунт. – Вінниця, Нова книга, 2008. стор. 36 – 44.

Контрольні запитання

1. Назвіть культурозміни для України (4 – 6 світові зони).
2. Назвіть культурозміни з вирощуванням зеленних культур.
3. Назвіть культурозміни для розсадно-овочевих культур в плівкових теплицях.
4. Що розуміють під коефіцієнтом огороження теплиць?
5. Назвіть приблизний вихід овочевої продукції в теплицях.